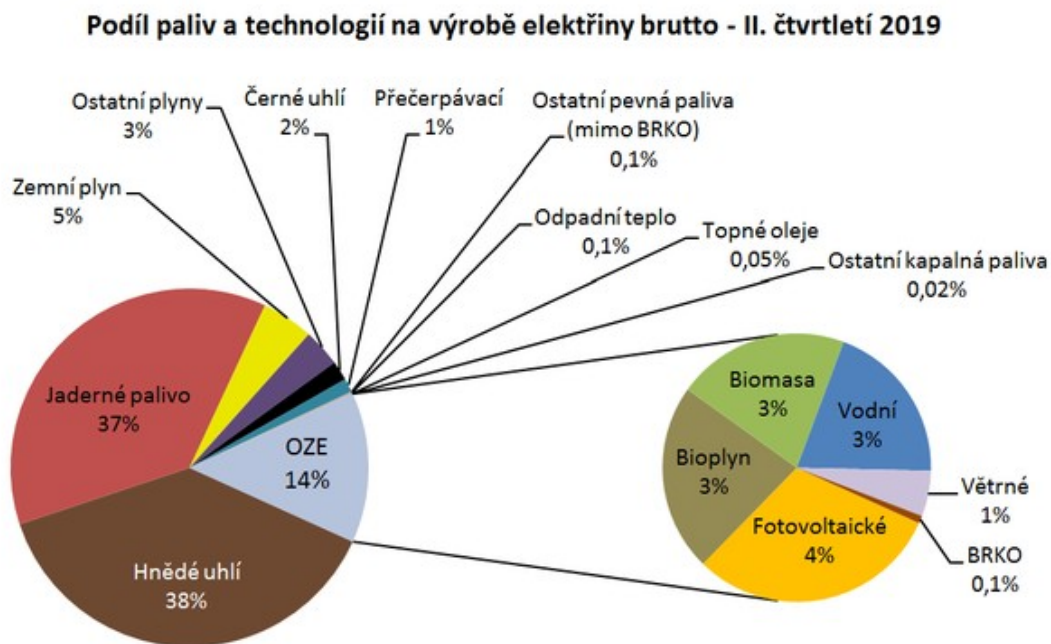

Zdrojem elektrické energie jsou elektrárny, které mění energii různých forem na energii elektrickou. Většinou je posledním článkem alternátor. (Výjimkou jsou fotovoltaické články, termočlánky, palivové články.)

OZE – obnovitelné zdroje energií
BRKO - biologicky rozložitelná část komunálního odpadu

Tepelné elektrárny využívají teplo k výrobě páry. Ta pohání turbínu a roztáčí generátor střídavého proudu.

Výhodou jsou velké výkony, nevýhodou je to, že používají zejména neobnovitelné zdroje

Některé elektrárny fungují současně jako teplárny. Pára, která opustí turbínu slouží ještě k vytápění a ohřevu teplé vody.

Výhodou je vyšší hospodárnost, nevýhodou je vazba elektrického výkonu na výkon teplárny.

Uhelné elektrárny získávají teplo spalováním uhelného prachu, který se vhání horkým vzduchem do spalovacího kotle.

Výhodou je velký dobře regulovatelný výkon, nevýhodou je zejména velké množství škodlivých emisí.

Geotermální elektrárna (Káňová)

- Využívají energii ze zemského jádra, kterou získávají z hlubokých vrtů do nitra země – nejčastěji se získává horká voda nebo pára
- Tři typy:
  - o Na suchou páru – použití přímo získané páry ze země na pohon turbíny
  - o Na mokrou páru – nejdříve se nechá přeměnit změnou tlaku horká voda (160°C) na vodní páru a ta následně roztáčí turbínu
  - o Horkovodní (binární) – horká voda předá ve výměníku teplo organické kapalině (propan, isobutan) s nižším bodem varu a její páry roztáčí turbínu
- Výhody: obnovitelný zdroj energie, ekologičnost, stálá produkce energie
- Nevýhody: vysoké investiční náklady, vrty a pukliny zvyšují možnost zemětřesení, specifická lokalita

Geotermální elektrárna (Pavlová)

Geotermální elektrárny využívají horkou páru na pohánění turbíny, která následně napájí generátor. Vyskytují se čtyři typy geotermálních elektráren:

- *princip suché páry* - pro pohon turbíny využívá přímo geotermální páru
  - klady: jednoduchý a finančně méně náročný způsob výroby energie
  - zápory: tato technologie vyžaduje geotermální zdroj velmi vysokých teplot
- *flash princip* - velmi horká voda (minimálně 160 °C) je změnou tlaku převedena na mokrou páru, která vstupuje do separátoru, kde se oddělí pára a mineralizovaná voda, oddělená pára je následně použita pro pohon turbíny
  - nejvíce používaná metoda na světě
- *horkovodní (binární) elektrárny* - používá se voda s vysokou teplotou, ta ve výměníku předá teplo organické kapalině s výrazně nižší teplotou varu (např. propan, isobutan, freon) a pára této kapaliny pohání turbínu
  - výhody: využití pro nízko a středně teplotní geotermální zdroje, relativně vyšší účinnost, uzavřenost systému (voda se vrací zpět - menší ztráta tepla a vody)
  - většina geotermálních elektráren by měla v budoucnu využívat tento princip
- *geotermální HDR elektrárny* - vytváření umělých dutin hluboko pod zemí pomocí tlaku vody a ohřívání vody (na cca 200 °C) pomocí odkrytých horkých suchých hornin (HDR), horká voda předává teplo ve výměníku, roztáčení turbíny, vznik energie

Větrné elektrárny (Šupíková)

Vytváří elektrickou energii pomocí větrných turbín.

Využívá proudění větru, které je označováno jako obnovitelný zdroj

Nejčastějším typem jsou v dnešní době větrné elektrárny s vrtulemi, ke kterým je připojen elektrický generátor.

Kvůli kolísání rychlosti větru větrné elektrárny nedosahují vždy deklarovaného výkonu.

Výhody

Relativně šetrné k životnímu prostředí (bez znečišťování)
Bezplatný a nevyčerpatelný zdroj pohonu

Nevýhody

Ohrožují dravé ptáky a jejich ekosystémy
Velmi hlučné
Nestálý výkon
Relativně krátká životnost

Vodní elektrárny (Páleníková)

Princip

Přitékající voda předá svou potenciální energii turbíně. Ta roztáčí generátor připojený ke společné hřídeli. Rotační energie se změní pomocí elektromagnetické indukce na elektrickou energii (turbína a generátor dohromady tvoří tzv. turbogenerátor).

Většinou se skládá z přehradní hráze, tzn. vodního díla (zadržuje vodu) a strojovny (postaveny vodní turbíny a alternátory).

Výhody

- Šetrná k přírodě -> neprodukuje emise
- Obnovitelný zdroj energie -> voda = hydrologický cyklus
- Rychlé najezení na plný výkon
- vyžadují minimální obsluhu -> ovládají se na dálku

Nevýhody

- závisí na průtoku vody
- cena a čas výstavby + také nutnost zatopit část území
- mohou bránit lodnímu provozu či tahu ryb -> nutnost vybudovat zdymadla

Jaderné elektrárny (Hořínek)

Jaderná elektrárna je výrobní elektrické energie resp. technologické zařízení, sloužící k přeměně vazebné energie jader těžkých prvků na elektrickou energii. Skládá se obvykle z jaderného reaktoru, parní turbíny s alternátorem a z mnoha dalších pomocných provozů. V principu se jedná o parní elektrárnu, ve které se energie, získaná jaderným reaktorem, používá k výrobě páry v parogenerátoru. Tato pára pohání parní turbíny, které pohání alternátory pro výrobu elektrické energie.

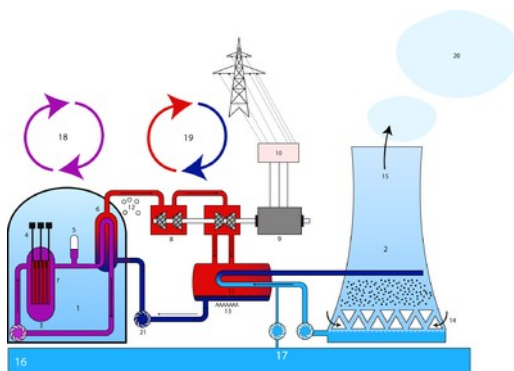
Současné jaderné elektrárny využívají jako palivo převážně obohacený uran, což je přírodní uran, v němž byl zvýšen obsah izotopu ^{235}U z původních zhruba 0,7 % na 2–5 %.

Výhody:

- o velké množství elektrické energie
- o poměrně bezpečný systém

Nevýhody:

- o Problém se skladováním radioaktivních zbytků v dnešní době lze zpracovat jen část paliva

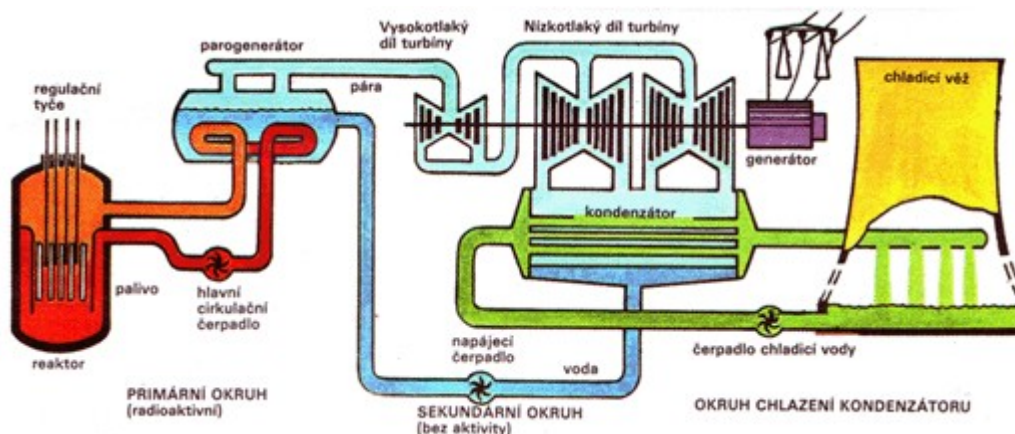
Jaderná elektrárna (Kozubová)

V České republice se nacházejí dvě jaderné elektrárny – Dukovany, Temelín.

Princip:

Elektrina vzniká v generátoru, který je poháněn rychle se otáčející turbínou. U tepelných elektráren je turbína poháněna párou, která vzniká v jaderné elektrárně teplem uvolňovaným při řízeném štěpení jader radioaktivních prvků.

Schéma jaderné elektrárny:

Výhody:

- ekologičtější (neprodukuje skleníkové plyny a šetří přírodní zdroje) než uhelná elektrárna
- velice efektivní
- dá se dobře regulovat

Nevýhody:

- vysoké náklady na výstavbu elektrárny
- problém, jak naložit s vyhořelým palivem
- havárie jsou katastrofální (Černobyl, Fukušima)